Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus de apparitionibus animarum post exitum ea[rum] a corporib[us] et de earundem receptaculis

Jacobus <de Paradiso>

in opido Burgdorf, millesimoquadringentesimoseptuagesimoquinto

Sequitur de secundo scilicet de receptaculis animarum exutarum

urn:nbn:de:bsz:31-333214

Visual Library

Vnde dicit anſhelm9. In magno aīaꝝ piculo viuim9
Et auguſ. libro ꝯfeſſi· Adhuc modicū lum̄ in chriſtia=
nis eſt. Hoc ante mille ānos dixit. quid hodie diceret
ſi viueret. Legim9 de quodā anthonitano epo qui ad
duct9 ad iudicē. āteq̄ propinq̄ret dixit ſe dignſſimū
inferno. et petiuit vt nō pſentaretᷣ iudici. Sȝ heu hoc
tā execbile tonitruū pauci mō aduertūt. Vnde nō ſo=
lum dormiūt ſȝ et mortui ſunt. et q̄ſi ebrii nō expergi
ſcuntᷣ. Ideo canit eccliā. Quid ego miſerrim9. qd di
cam vel qd faciā dū nil boni pferā ante tantū iudiceȝ
Tremens fact9 ſum ego et timeo dū diſcuſſio venerit
atqȝ ventura ira. Cōſulendū eſt igitᷣ cuilibȝ q̄ prouide
at ſibi tempe gr̄e dū vacat. ſcd'ȝ illd iohis. Progenies
viparꝝ q̄s dabit vobis fugere a ventura ira. Et audiat
ei9dem conſiliū. Facite igitᷣ dignos fruct9 penitētie.
mathei et luc. iii· O q̄ horrendū erit icidere man9 dei
viuentis. ad hebreos. x. Qn̄ potentes potēter tormīta
patientᷣ. ſap. vi. Et diſtrictiſſimū iudiciuȝ his q̄ pſunt
fiet. Hec de abutentib9 dignitatib9 ſcȝ ābicioſis. ſal=
uis his qui deuote vtiliter et humilit̄ ſtudent deo in
ſuis ſtatibus deſeruire. ¶ Seqᷣ de ſcdo ſcȝ de re=
ceptaculis aīaꝝ exutaꝝ

Sciendū q̄ ſcd'ȝ do
ctoꝝ dicta ex quarto ſententiaꝝ quattuor diſtin
guuntᷣ receptacula ſiue loca aīaꝝ p9 hāc vitā. ſcȝ tria
ppetua et vnū tpale. Prim9 loc9 eſt celū empireū qd
ē receptaculū btōꝝ. qd in ſcripturis padiſ9 noiatᷣ pro
pter ſui claritatē et iocūditatē. Scd's loc9 eſt infern9
ſub tra credit9 ſcd'm grego. iiii. dyalogoꝝ. vbi repo=
nuntᷣ demones. infideles adulti. et pueri ſi chriſtiani in
mortali pctō ſine penitētia hic exeūtes. Terti9 eſt lim
bus pueroꝝ tā fideliū q̄ ifideliuȝ hic ſine baptiſmatis
ſacmto exeuntiuȝ. qui om̄es pari ſorte iudicātᷣ. q̄ qdeȝ
ſine pena ſenſibili ppetue ibi victuri ſunt. ſed facie dei

priuabunt᷑. ex quo pro originali ſolo puniuntur pena
dam̄. nec aliq̄ alia actualia pctā adierūt. quoꝝ corpa
non debent in cimiteriis ſacratis pꝰ mortem ſepeliri
Quartꝰ locꝰ eſt purgatoriꝰ ignis quē pleriqꝫ greci ne
gauerūt. ſꝫ male. pro illis q̇ hinc exierūt ſine mortali=
bus. aut ſi omiſerunt mortalia tam̄ penituerūt ſꝫ non
plene ſatiſfecerūt. aut cū venialibus ſolis hinc exierūt
Et hoc habꝫ teſtimoniū ex ſcripturis ſanctis. Nā pau=
lus ſcda chorin. iii. tria genera bonoꝝ ponit. ſcꝫ lignū
fenū ſtipulā. q̄ tardiꝰ citiꝰ ue in igne ꝯſumunt᷑. Tales
ſalui erūt. ſic tn̄ q̄ſi p ignem. Et chriſtꝰ dicit. Qui in
ſpm̄ſcm̄ blaſphemiā dixerit. neqꝫ ī hoc ſeculo remitte=
tur ei nec ī futuro. Sūt igit᷑ aliq̄ ī futuro ſeculo remit
tenda. et n̄ mortalia. igit᷑ venialia. Nec obſtat hoc illi
dicto gregorii libro. iiii. dyalogoꝝ. et habet᷑ trāſſum
ptiue in canone di. xxv. Qualis quiſqꝫ hinc egreditur
talis in iudicio preſentatur. Nam hoc hic promeruit
vt ſibi in futuro peccata dimittant᷑. Que autem ſunt
maiora aut minora habetur in canone diſtinctione vi
ceſimaquinta. Eſt autem pena purgatorii eadem cum
pena inferni. licet illa terminum habeat iſta non. Sꝫ
nō dubitatur acbiſſimā eſſe penā purgatorii. Vnde di
cit auguſtinꝰ in canone p̄dicto. Qui licꝫ nō ſit eternus
ignis ſcꝫ purgatorius. miro tam̄ modo eſt afflictiuus
excedit em̄ omnez penā quā hic vnq̄ aliquis paſſus eſt
aut pati poſſet. Et in epiſtola cirilli epi ad auguſtinū
dicit᷑ q̄ mallet q̄libet q illā penā exptꝰ eēt oēm penā
hꝰ mūdi quaꝫ oēs hoīes ab adā paſſi ſunt pati vſqꝫ ad
diez iudicii. q̄ minimā illaꝝ penaꝝ pati p vnā diez. Dic
eī richardꝰ q̄ modica pena hic pro peccatis volūtarie
aſſūpta plꝰ liberat ac ſatiſfacit pro peccatis q̄ magna
pena ī purgatorio q̄ n̄ ſimplicit eſt volūtarie aſſūpta
ſꝫ inflicta Et allegat algaſel. v. phiſicoꝝ capitulo. iiii.

quū dicit ꝙ pena purgatorii ē cruciat⁹ ineffabilis. De
hoc libro.iiii.ſententiaꝝ di.xx. Quā difficile autē ſit
euadere hoc purgatoriū ex vno teſtimōio chriſti ppē
di pōt. dic em̄ mthei.xii. De omi verbo ocioſo qd lo
cuti fuerint hoīes reddēt rōez in die iudicii. Ocioſum
eſt qd vtilitate aut neceſſitate caret. Et ꝙ difficile ſit
minima et venialia cauere ac plenā penitētiā pro mor
talib⁹ agere. ſatis appet in hūana ↄuerſatōe. In quar
to dyalogoꝝ gregori⁹ enumerat qdā venialia ſcꝫ aſſi
du⁹ ocioſus ſmo. immoderat⁹ riſus. pctm̄ cure rei fa
miliaris. q vix ſine culpa agit᷑ etiaꝫ ab his q qliter cul
pa declinari debeat ſciūt. aut nō in quibus reb⁹ error
ignorātie. Quiſquis rogo de iſtis et ſimilibus penitet
aut ſaltē pro aliq reputat. Et tn̄ oportet ꝙ ignis talia
probabit. Scim⁹ iſtā magiſtralē regulā. nullū pctm̄
dimitti ſine ↄtritōe actuali vel habituali in genere vel
in ſpecie etiā veniale. Contritio vero reqrit dolorē de
admiſſo et propoſitū de nō ↄmittendo et ipoſterū ab
ſtinendi. Cōſideret ſe qlibet an in quolibꝫ veniali iſta
duo ſibi aſſint ſcꝫ dolor de ↄmiſſo et firmū propoſitū
abſtinendi impoſterū. Si hec nobis ſemp adeſſent nō
ſic celeriter relaberemur in pri⁹ dimiſſa. Inde iā cla
ret veritas illi⁹ dicti auguſ. Nullū adeo veniale qn fi
at mortale dū placꝫ. Et habet᷑ in canone di. xxv. Dura
videt᷑ hec auctoritas ſꝫ tn̄ bn̄ itellecta vera eſt. Et vis
ponenda eſt in hoc verbo placꝫ. Eſt em̄ duplex placen
tia hoīs. Quedā non repugnās diuine volūtati et pla
centie. et de hac noluit itelligere verbū propoſitū au
guſtin⁹. Illo modo placent ea q hoīs et ſenſualitatis
ſunt. ſubiecta tn̄ ratiōni. q mox cedūt ratione impāte
aut diuina lege aliud ſuadente. Et ſic venialia placēt
ut uerba iocoſa riſus ſomn⁹ etiaꝫ immoderat⁹ ꝛc. Alia
eſt placentia cont aut ſupra rationē aut cont diuinā

volūtatem eoꝝ quoꝝ actꝰ non ſunt contrarīj dei vo-
lūtati exp̄ſſe. ſꝫ cor ſic fixe adheret illis vt ſi ſciret etiā
deo non placere adhuc nollet frāgere delectationem
ſuā nec ab ope ceſſare. ſed pſeuerare vellet in ſua volū
tate contra dei volūtatē etiā ſi p̄ciperet contrarium
Et in illo voluntas auerſa eſt a volūtate dei p̄ceptiua
que auerſio formale eſt in omni pctō mortali. Et non
eſſet mortale niſi eſſet iſta auerſio. In talibus ponunt
doctores exemplū in hiſtrionibꝰ. in choreis. in conui-
uijs. in potationibꝰ. in ioculatoribꝰ in diuinatoribus
In quibꝰ quidā totā vitā ſuā et ꝯplacentiā ponūt fi-
nem in his ꝯſtituentes. Etiā ſi a deo eſſent prohibita
ceſſare aut penitere nollent. Unde aſſiduitas et con-
temptus vitandi et inquantum illa redundant in diui
nam offenſā abſqꝫ alio motiuo. iſta venialia in ſe ope
ra faciunt mortalia propter auerſam voluntatem ho
minis a dei voluntate. Nam diuina voluntas ſecundū
auguſtinum ſuper pſalmum eſt regula omnium volun
tatum ſecundum quam omnium hominum volunta-
tes regi debent. Nam nihil deus querit in actionibus
noſtris niſi ſuā voluntatem. teſte ſamuele. Melior eſt
obedientia q̄m victima. primo regum quintodecimo
Neqꝫ enim deus voluit vt yſaac occideretur cum pre-
cepit abrae ut eum immolaret. ſed uolebat vt uolun-
tas abrae eſſet ꝯformis diuine uoluntati. vt exitus rei
probauit Et ozeas propheta accepto mandato a deo
ut fornicariā mulierem acciperet. ſi nō obediſſet mor
taliter peccaſſet. In omnibꝰ igitur dei preceptis nō
querit̄ niſi diuina uoluntas. qua mutata iam non ſunt
p̄cepta. ut patet in circūciſione et legaliū obſeruatōe
Et bernhardꝰ dicit in ſermone de ꝯuerſione ſcī pauli
Uoluntarie manere in peccatis nec velle penitere nec
corrigere etiam leuia et minima pctā. blaſphemia eſt

et p̄ctm̄ in ſpm̄ſcm̄ irremiſſibile. Eſt tñ aliqua volūtas
dei ꝯſultiua quā nō ſemp̄ tenemur ſeq̄. vt in ꝯſiliis euā
gelicis. Alia voluntas eſt p̄ceptiua. et in hꝯ tenemur
nrā͡ʒ eidem ꝯformare nō ſp̄ in volito ſʒ in mō volendi
id ē velle debē9 illō qd̄ ipſe vult nos velle. vt pʒ p̄mo
ſentētiaꝝ c̄ca finē. Ecce ꝙ caute proſpiciendū eſt ne in
cidam9 tā purgatoriū ꝙ etiā infernū. Predictos mo
dos auerſe voluntatis non omnes conſiderant. Et cre
do ꝙ plures ſunt in preſenti vita quoꝝ volūtas eſſet ſi
ꝑpetue poſſent hic viuere in dignitatib9 et ī volupta
tib9. nihil curarēt de deo ſeu de promiſſione felicita
tis eterne. Hi tales finem ſuū ponūt in tp̄alib9 nec ſe
peg̃nos eſſe agnoſcūt. et credo ꝙ in magno aīaꝝ picu
lo viuūt propt intentōez reb9 iherentez. Eſt eī in iſtis
auerſio a deo et conuerſio ad ꝯmutabile bonū q̄ ſunt
mortalia pc̄tā. Circ̄ hoc receptaculū ſcʒ purgatoriū eſt
ſciendū ꝙ vn9 loc9 generalis credit᷑ eſſe in quē aīe p9
egreſſuʒ a corp̄e p̄ducunt᷑ regulariter in inferiori par
te t̄re. vbi et credit᷑ eſſe ifern9 ſcd̄ʒ grego. in. iiii. dya
logoꝝ. Iſte loc9 tenebroſus eſt. plen9 acerbiſſimis pe
nis licʒ finiunt᷑ et t̄minū hēant. Et ſcd̄ʒ aliquos ponit᷑
ideʒ loc9 eſſe q̄ et infern9. licʒ pene ſunt differentes et
t̄min9. ſcd̄ʒ merita et demerita aīaꝝ. Legim9 tñ etiā ſu
per t̄ram plura eſſe loca penaꝝ in quib9 aīe defūctoꝝ
purgant᷑. et iſta ſunt purgatoria particularia ex ſpeci
ali cauſa ipſis a deo deputata ante dieʒ iudicii. Sʒ p9
diem iudicii oīa purgatoria tā generale ꝙ particula
ria ceſſabūt. Refert btūs grego. iiii. dyalogoꝝ de pa
ſcaſio ſedis apoſtolice dyacono mire ſanctitatis viro
ita vt etiā quidā demoniac9 ei9 dalmaticā feretro ſu
perpoſitā tāgens ſanat9 eſt. P9 multū vero temporis
cuidaʒ germano capuano ep̄o cauſa ſanādi in balneis
calidis ingreſſo apparuit. qui eundē paſcaſium ſibi mi

mīſtrantem reppit. Quem videns epiſcopꝰ obſtupuit
et quid ibi tantꝰ vir ageret inquiſiuit. Cui ille reſpon
dit. Pro nulla alia cauſa in hoc penali loco deputatꝰ
ſum. niſi quia in tempore laurentii contra ſimachū pa
pam tempore ſciſmatis conſenſi. Sed p̄cor te pro me
dep̄care dominum. Et in hoc cognoſces ꝙ exauditus
ſis ſi huc rediens me non inueneris. Qd̄ ita factum eſt
quia nō malicia ſed ignorātie errore peccauerat. Nar
rat etiā ibidē de duobꝰ egrotantibꝰ in diuerſis locis
quoꝝ vnꝰ ad aliū miſit nuncium dicens. Vade et dic
ſtephano ut ocitus veniat. quia ecce nauis parata eſt
ut ad ſiciliam duci pariter debeamus. Nuncio in iti-
nere conſtituto ſtephanus moritur. et ſimiliter alter
qui nuncium miſit mortuus nunciat᷑. et ſic ambo vno
momento vocati ſunt. Sed cur ad ſiciliam dicit gre-
gorius. quia in ſicilie inſulis eructuant ignes tormen
torum. vt narrant qui viderunt. et laxatis continue
finibus dilatantur. Et quāto t̄minꝰ mundi appropīn
quat. tanto plures animas exurendas locus ille capit
Et hoc fit ad viuentiū correctionē. vt etiam ſenſibili
ter videāt quod credere noluerunt. Et ſimiliā narrat
ibidem gregorius. Petrus etiam damian̄ magne ſan
ctitatis et ſcientie vir narrat quomodo quidam cleri
cꝰ colonienſis quodam tempore vadum fluminis per
tranſibat et vidit ſanctum ſeuerinum colonienſem epi
ſcopum nuper defunctū celebris ſanctitatis virū. etiā
miraculis coruſcantem in colonia apud eius ſepulcrū
Qui tenuit frenum clerici ne vlteriꝰ procederet. Quo
viſo clericꝰ obſtupuit. et cur illic tātꝰ vir detineretur
inquiſiuit. Dixit ep̄s. Da mihi manū tuā et q̄ circa me
ſunt nō auditu ſed tactu diſce. Cumqꝫ dictā manū cleri
ci fluctibꝰ impreſſiſſet. in ictu oculi tantus ardor eā ab
ſorbuit. vt vndiqꝫ carnes eius reſolute diffluerent et

oſſa nuda vix herentibꝰ artubꝰ remanerent. Ad queꝫ
clericꝰ Cū ſis tā celebris fame. et nōm tuū totiꝰ eccle-
ſie p̄conijs celebret̄. cur peſtilens hec uorago te con-
ſtringit. tātoq̄ꝫ prodolor īcendii hic ardore cruciaris
Reſpōdit ſeuerinus. Nihil aliud in me remāſit ultione
plectendū p̄ter hoc tm̄ ꝙ horas canonicas ꝑ diſtincta
horaꝝ ſpacia nō ꝑſolui. q̄a in aula imꝑatoris ꝯſtitutꝰ
ꝯſiliis regalibꝰ uehemēter me implicaui Nā mane oīa
ſimul coaceruās. tota die negocijs ingruentibꝰ vaca-
bā. ideo hꝰ ardoris fero ſupplicium. Sꝫ omipotētis dei
miſericordiā vterq̄ꝫ imploremꝰ vt manū tuā p̄ſtine re-
ſtituat ſanitati. Quod ſtatim factū eſt. Et dixit ad cleri-
cum. Vade inquit fili. obſecꝰ frēs eccleſie nr̄e. et alios
ſpūales viros. vt pro me p̄ces fundāt. et indigentibus
ſubſidia ꝯferāt. ſacrificioꝝ votis inſiſtāt. His em̄ pactis
ego mox de vinculis haꝝ penaꝝ expediar. et expectan-
tibꝰ me btōꝝ ciuiū choris letꝰ adiungar. Deꝰ iſta re-
uelat etiā in ſanctis. vt omēs timere debeamꝰ q̄ a ſan-
ctitate longe diſtamꝰ. q̄a ſi in viridi ſic punit in arido
q̄d facturꝰ eſt. Ecce expaueſcant tā legentes q̄ȝ audien-
tes. ſi tante ſanctitatis vir occupatꝰ pro ꝯmuni vtilita-
te imꝑiali nō meruit excuſari ꝯiunctim et ſimul dicen-
do horas. ſꝫ adhuc grādiū ignium ſuſtinuit tormēta. q̄d
putandū eſt de multis in nr̄a etate q̄ nulla neceſſitate
ſeu vtilitate ꝯpulſi ſꝫ voluptatibꝰ et vanitatibꝰ vacā-
tes horas ſimul coaceruāt. Vtinā ſcdꝫ mandatū eccle-
ſie ſtudioſe et deuote horas etiā ꝯiunctim dicere vel-
lent. Sꝫ poſtq̄ȝ ſenſerint tales ignes. tunc vexatio dabit
eis intellectū q̄d viuentes facere debuiſſent. Eſt et
aliud receptaculū nō aīaꝝ ſꝫ ſpirituū immūdoꝝ ſcꝫ ca-
ligo tenebroſa huiꝰ aeris. in q̄ innumerabilis multitu-
do demonū vſq̄ꝫ ad diē iudicij detinet̄ ꝓpt exerciciū
hominū. Ex reuelationibꝰ nō dubitant̄ inhabitare de

mones mediū interſticiū aeris qđ eſt frigidū et tene-
broſuz. Et viſi ſunt a ſcis tāq̄ apes hoīes circuire. ſz et
āgeli viſi ſunt eos a nocumētis prohibētes. Et alī ſāctꝰ
paṫ vidit ſup qđdā monaſteriū innumerabiles demo-
nes. et ſup vnā grādez ciuitatē ſolum vnū ocioſuz. Et
dictū eſt illi. Jlle vnꝰ ſolꝰ ſufficit temptator ciuitati
huic. q̇a oēs faciunt eiꝰ voluntatē. in clauſtro vero
rebellizāt demonibꝰ. et ideo multos habent tēptato-
res. Nec idō demones in aere carent tormētis inferni.
imo ſcđz gloſā ſemp ignez ſecū ferunt. q̇ ignis nō agit
ſcđz vicinitatez locoꝝ ſed ſicut iſtrumētū diuine iuſti-
cie. q̄ iuſticia ꝯſequit̄ meritum vel demeritū nō locum
¶ Sed q̄runt doctores q̈rto ſententiaꝝ. Vtrū exute corpo
ribꝰ per quos puniunt̄ in purgatorio. Jbi diuerſi di-
uerſa dicūt. et nec magna queſtio de hoc eſt facienda
ſed ſolum de hoc curandū eſt ne aliq̇d nobiſcū affera
mus ad purgandū. quia nō deerunt tortores. Credo
tam̄ per angelos bonos eas deportari ad loca tormē
torum ſed non eas puniri q̇a ſunt eoꝝ conciues proxi-
me futuri. Nec etiā per demones. quia iam eorum of
ficium temptandi expirauit. Sed per diuinā iuſticiā
vt eſtimo puniunt̄. Licet forte demones poſſunt eſſe
preſentes et quaſi de penis eoꝝ gaudentes. Hoc tam̄
nō diffinio. Hec eſt ſententia richardi de media villa
in ſcripto quarti di. xx. ¶ Sequitur de tertio ſcz de
appitionibꝰ aīaꝝ exutaꝝ

Experg̃entia et ſcri-
ptura cogit fateri q̄ ſpūs tā bonoꝝ q̄ reproboꝝ
aliq̄n veniūt aut mittūt̄ ad hoīes viuētes. vt ſolet p
doctores tractari. iiii. ſen. di. xlv. Pro q° notat petrꝰ de
tharātaſio. ſcđz legē cōmūez iuſticie oēs i die iudicij ex
ibūt ifernū vt iudicent̄. nullꝰ aūt exibit āte hoc tem
pꝰ de iferno. Scđz vero diſpenſatōz diuinaz ꝯcedit̄ ali
quos poſſe exire etiā de iferno an̄ diez iudicij ſcđz dei